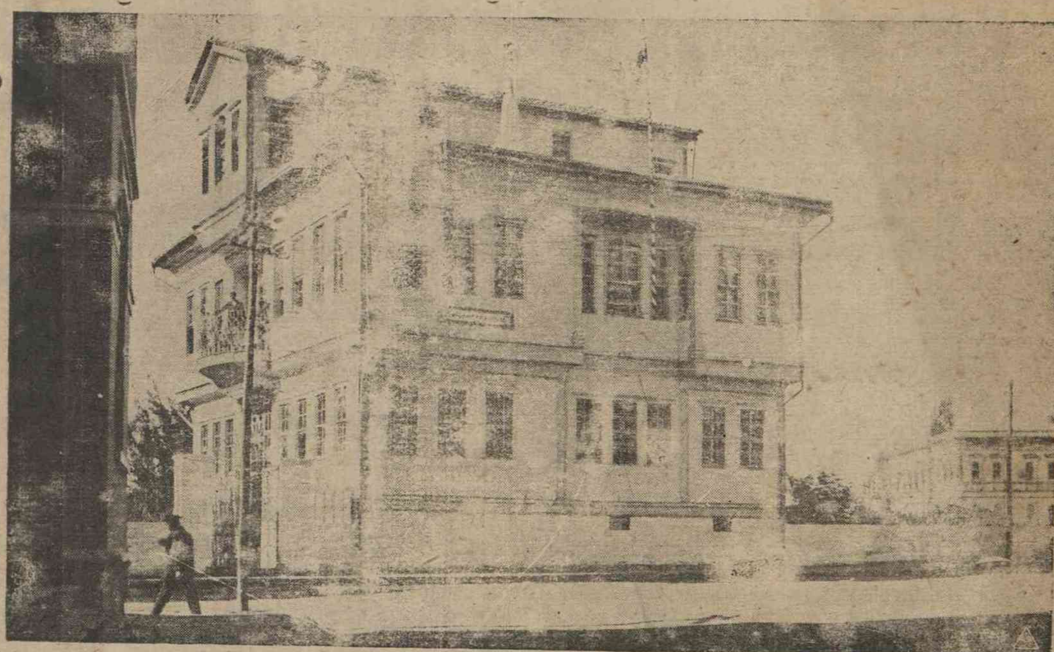
4 EYLÛL

Halkevimiz

SİVAS 10 Kuruş SAYI : 12 - 28

1 — Şubat — 1940

İÇİNDEKİLER

4 EYLÛL

SAYI : 12 — 28 1 - Şubat - 1940 YIL : 6

SIVAS HALKEVİNİN AYLIK KÜLTÜR DERGİSİDİR

HALKEVLERİ ve ÜLKÜ

N. E

25 Şubat bize millî bir gün yaşattı. Büyücek bir kalabalık aynı çatı altında, aynı his ve ülkü ile, geçmiş kısa günlere gurur ve iftiharla, ebediyete itimatla baktık .

1932 Yılında 19 Şubatta Halkevleri açıldığı zaman, bu müessesenin gayesi şöyle tesbit edilmişti : «Milleti şuurlu, bir birini anlıyan, bir birini seven, ideale bağlı bir Halk kütlesi halinde teşkilâtlandırmak.»

Türk milletinin siyasî mükadderatını eline alan C. H. Partısı Halkevlerini açmakla kültür inkılâbına hız vermiş oldu .

Bu inkilâp inkilâpların en mühimmidir, kökü temelidir. Siyasî inkilâplar veya ekonomik sistemlerin değişmesi hakikî inkilâp sayılmıyabilir, yahut bunların devamları kısa olabilir. Lâkin, kültür inkilâbı... Bu işi başarabilmek güçtür, reaksiyoner kuvvetler çoktur; nihayet zaman işidir.

Bize göre güç olan, realizesi daha fazla imana, daha kuvvetli iradeye bağlı olan demektir.

Kültür hareketlerinin mihrakı olan müesseseler. Halkevleri açılıncıya kadar hemen sadece mektepler ve sayısı pek az ilmî cemiyetlerdi. Talebelik etmemiş olanlar, artık mekteple maddî ve manevî alâkalari kalmamış olanlar ilmin ve sanatın yeni buluşlarından ve yeni cereyanlardan temamiyle habersiz yaşıyorlardı. Zihniyet, görüş, duyuş ve düşünüş itibariyle bir birinden pek farklı muhitler... Bu tehlikelidir. Kuvvetlerin ayrılmasını ve insanların koyu ferdiyetçi olmalarını icap ettirir .

Her yerde ve her zaman ileri hareketi düşünen ve yürüten entelektüel zümredir. Bu zümre mensuplarının çalışmaları şahısları etrafında çizilmiş küçük dairelere inhisar ettikçe onların varlıklarından cidden endişe edilebilir .

Halkevlerini yaratan irade Türk entelektüelini bir ipek böceği ve geniş halk kütlelerini manasız bir kemiyet olmaktan kurtarmak istemiştir . Her Şubat, bize, yeni Halkevle-

HALKEVLERİ

Feyzi Kutlu Kalkancı

Mevcut Halkevlerimize 6 halkevi daha katıldı. Yurdun kültür bekçilerinin sayısı gün geçtikçe artıyor. Halkevleri medeniyet ve kültür dağıtan ileri birer müessese olarak inkişaf etmektedir. Kemâlist rejim ve inkilâbının kökleşmesi yükünü üzerine almış bulunan halkevlerimiz bu vazifelerini yapabilecek bir kudrettedir. Asırlarca ihmâl edilmiş yurdun ıssız köşelerine kültür ve medeniyet kaynağı vazifesini gören bu ileri müessiselerimizle hakkile övüne biliriz.

Halkevlerimizin çatısı altında memleket gençliği, kültür ve medeniyete aşık yüzbinlerce vatandaş büyük ve kuvvetli Türkiye idealinin tahakkuku için geceyi gündüz haline getirmektedir.

Halkevleri bu büyük eser, en büyük eserini hazırlamakla meşguldur. Cemiyetimizin her sahadaki teşkilâtını içine alan bu ileri müssiseleri yurdun her köşesinde açmak mümkün olsa işlerimizin daha çok azalacağını ve gayelerimize daha çabuk varacağımızı biliyoruz. Fakat aynı işi görebilecek daha küçük mıkyasta bir halkevi demek olan halk odalarını açmak suretiyle bu kültür ve medeniyet ulaştırıcı müesseseler temellerini kurmuş bulunuyoruz. Bu ileri müessiselere katılan 6 Halkevi ve 141 halk odasiyle halkevi ve Halk odalarının sayısı 520 ye yükselmiş bulunuyor.

1932 yılı Halkevlerinin tesis tarihidir. Bugüne kadar halk evlerimizin başardığı işlerden bahsetmek ciltler teşkil edecek kitaplar yazmak demektir.

Her sene 19 Şubatın hafta tatilinde büyük muvaffakiyetler içinde, halkevlerimizin tesisi yıldönümü yeni halkevleri açmak suretile kutlanır. Bu sene de Başvekilimiz Doktor Refik Saydam Ankara Halkevinde söyledikleri bir nutukla yeni halkevlerini ve odalarını açmışlardır. Bu medeniyet ve kültür müessiselerinin büyük idealimize çabuk yaklaşa bilmemiz için daha çoğalmasını bütün kalbimle temenni ederim.

---

ri getiriyor. Şimdi, bunların sayısı ilk 14 ü çok küçük gösterecek dereceyi buldu.

Bu, daima böyle olacak.

Milletçe duyulan ihtiyaçlara cevap olan Halkevleri her halda muvaffak olacak, milleti muasır medeniyet seviyesine yükseltecektir.

Bu ideal şahsî değil, millîdir. Herkes bu ideale imanından fik-

(Birinci Sayfadan Devam)

rinden bir parça katacaktır. Bir halkevinin muvaffakiyeti, onu çerçiveleyen muhitteki münevverlerin muvaffakiyetleri olacaktır.

Kıymetler birleşerek orjinal bir varlık doğurmadıkça hiç değilse faydasız kalırlar.

Münevverler, sizleri bekliyen bir çok vazıfeler var.

KUŞUM..

Vehbi Cem Aşkun

Kör talihim bir kuştu ,
Uzun müddet ötmekten
Bıkmıştı
Yorulmuştu .
Hayat onca : değişen
Keder yüklü
Bir kafes .
Gönül dedi :
Bağırma ,
Gel belâlım
Sesin kes . . .
Gönülle birlik olup
Uçtu
Talih kuşumuz ;
Değişti gökler
Gibi
Gönülle uçuşumuz . . .

* * *

Gönül çiçek oldu ,
Kondu yeşil dallara . .
Aşıktı zaten kuşum
Güneşli , çiğdemli bir
Bahara.
Durdu gönlün yanında
Bir dal da
Kuşum kaptı .
Çöp çekti
Yuva yaptı ;
Düştü yeni bir derde ,
Gözleri gökte değil
Çiçeklerde ,
Yuvasında
Eşinde ;
Yavrusunda
Sevgisinin peşinde .

* * *

Geçti mevsim
Geçti bahar . .
Kırdı
Çiçek gönlü bahar .
Düştü bahtım yaprak yaprak ,
Yuvasından
Yavrusundan
Ağlayarak
Ayrılıp ağlayarak ,
Dağılan yuvasından
Uçtu kuşum .
Dedi gönül :
Eyvah . .
Vurulmuşum ! .
Gönül söndü . .
Kuşum gidip gidip
Döndü .
Öttü kuşum ,
Uçtu döndü . .
Arkasından
Ufuk göründü . . .

* * *

Ne dert iste
Ne bitmez mal ;
Ömür rüya
Hayat masal . . .

Saz Şairleri Nasıl Yetişiyor ?

Eflâtun Cem Güney

Halk şairlerinin „Âşıklık„ dedikleri şairliğe nasıl başladıklarını, büyük ustaların ve usta eserlerin zevki harareti içinde nasıl yetişdiklerini bilenlerimiz azdır. Bunu, bu yolda yetişen (Âşık Meslekî) nin ağzından, olduğu gibi yazıyorum. Bunun asıl adı (Bekir) dir ve gençliğinde bir sunaya gönül vermiştir. Bir gün bir vesile ile büyük tanınmış bir şaire, (Âşık Ruhsatî) ye baş vuruyor :

— Gel rahmeyle, beni çıraklığa kabul et. İçim içime sığmıyor; sesim var, sözüm yok; kalbim var, dilim yok. Bana acılırmı boşaltmanın yolunu öğret, yolunda yürüyeyim ; diyor.

Ruhsatî bu sesi tatlı ve aşka kabiliyetli delikanlıya karşı büyük bir yakınlık duyuyor :

— Bekir diyor, anladım artık sen bu aşka eyice aşlanmış, taşlanmışsın; daha fazla yaşlanup başlanmasanda olur. Sende yalnız aşk değil, âşıklık emmaresi de var; hele köylü şu harmanı kaldırsın; seninle uzak yaylalara doğru açılırız. Çiçekli kırlarda gönlün gül olup açılır, dilinde bülbül olur söyler; bunlar, kolay şey! vezni, düzeni kavramak; ayak kurmak, söz bulmak . . bunlarda hiçten iş : beni dinleye dinleye, dediklerimi söyleye söyleye alışır yetişirsin. İçindeki özgülerden „ezgi„ yapmaya, mani bağlamaya, destan dizmeye başlarsın, âşıklık dedikleri bu gül dikenli yolda pek onmazsın amma, sazlı sözlü meclislerde gülen yüz, tatlı sözle gönül coşkunluğu içinde yaşarsın bir zaman . .

Çok geçmiyor, Bekir Ruhsetinin peşine takılıyor. „Budağ olmaz o dağ olsun„ köy köy, oba oba dolaşmağa başlıyor. O ünlü âşık kalbinin ezgilerinden „Koşma„ lar yapıyor ; bu yeni, kabiliyetli çırağı da o gönül metaını tatlı, dokunaklı sesile satıyor.

Bekir bu türlü satış ve yaşayışdan az çok kazanıyorda . . Uğradıkları köylerden, çağrıldıkları düğünlerden elleri boş dönmiyorlar; hele manevî kazancı daha büyük Nağmelerin taşıp döküldüğü bu saz ve söz kaynağında dili, duyğusu açılıyor; ustasının deyişlerini örnek yaparak bir şeyler vermeğe başlıyor.

İhtiyar Ruhsatîde emektar çırağının şu ilk koşmaları karşısında büyük bir sevinç duyuyor yavaş yavaş kendini bulmıya başlıyan çırağına:

— Bekir diyor, sen bu yola çok emek verdin bari âşıklık mahlasın „Meslekî„ olsun .

İşte bizim kertmeli Bekir „aşk yolu„ndan geçerek, usta sözleri içerek (Âşık Meslekî) oluyor. Halk ruhunu, halk ruhunun orijinalitesini dile getiren özlü, duygulu koşmalar veriyor .

Yalnız Bekir değil, bütün âşıklar, saz şairleride böyle yetişiyor; iyi bir irtical kabiliyeti kazanarak kalemsiz, kâgıdsız „konuşma„ dan daha kolay „koşmalar„ yaratıyorlar . ,

İnkilâp Tarihimizi Aydınlatan Bir Hatıra

« Şair ve emekli öğretmen Fazlullâh Moral Erzurum Kongresine Sivas ve Hafik mümessili olarak iştirak etmişlerdi. üstadın bu kıymetli mesailerine ait hatıralarını neşretmekle, inkilâp tarihimize ait kıymetli bir vesikayı nisyandan kurtarmış olacağımıza kaniiz.

Fazlullah Moral

— II —

Karahisardan döndükten birkaç gün sonra Bay Fazlullah Moral'ın çocukları hiç bir sıkıntıya maruz kalmadan Maraştan, Sıvas'a geliyorlar. Ve çocukların yerleştirilme işleri bitmek üzere iken Karahisardaki durum Sıvastada kendisini gösteriyor. Orada olduğu gibi burada da bazı teklifler karşısında kalıyor. Zira 19 mayıs 1919 da Samsuna çıkan Atatürk Erzurumda kuracağı kongrenin ilk hazırlığını yapmıştır. Erzuruma geçerken o zaman vâli vekâletinde bulunan Kadı Hasbi efendiye kapalı zarf içerisinde bir kâğıt bırakıyor. Bu Mustafa Kemal Paşa Hazretlerinin kongre için Sıvas'ta yapılması gereken hazırlıklara ait direktifleridir . . .

Atatürk, Samsuna çıkınca ilk önce Havzaya geliyorlar. Tabii Samsunda da kaldıkları müddetçe icabeden hazırlıkları yapmışlar. civarla İrtibatı temin ettikten sonra Havzaya hareket etmişlerdir. Nitekim Havzaya gelir gelmez Merzifonda bulunan bir taburluk düşman kuvveti kısa bir zamanda Merzifonu terk etmişlerdir. O vakıtlar Merzifonda Pire Mehmet adında bir kumandan bulunmaktadır. Ve bu zat Havzada bulunan Atatürk'ten aldıkları direktifle derhal alayı Samsunda bulunan düşman taburunu en kısa bir zamanda Merzifonu terke mecbur etmiştir.

Havzadan sonra Amasya'ya oradan Tokat'a, oradan da Nutukta mufassalan İzah edildiği veçhile Sıvas'ı teşrif buyurmuşlardır. Atatürk Sıvasta bulundukları müddet zarfında Erzurumla muhabereyi temin etmişler Ve yukarda arezttiğimiz zarfı da vali vekiline bırakmışlardır. Bu zarf açılmış ve muhteviyatı şimdi uluarak adı verilen ve Sıvas'ın en büyük camisi olan „Camiikebir de„ Sıvas ahalisine okunmuştur halk yapılacak işin büyüklüğünü sezmiş derhal Sıvas'ın ileri gelen büyüklerinden bu

yolda çalışılmak üzre 25 kişi seçmiştir. Bunlar gereken çalışmaları yapaparken vilâyet merkezinden iki, kazalardan da birer kişi Erzurum kongresine gönderilecektir. Bunlar orada intihap mıntıkalarını temsil edeceklerdir.

Bu büyük faaliyeti haber alan fakat çoluğunu çocuğunu yerleştermekle meşğul bulunan Fazlullah Moral da nihayet bu guruba dahil ediliyor. Ve kendisini bir çok tezkere ve hususî adamlarla toplantıya davet ediyorlar.

İçtima yeri eski meclis baş kâtibi, Muhasebeci Zade Tevfik efendinin evidir.

Fazlullah Moral'da hayırlı bir iş hakkında müzakere edilmek üzre çagrıldığı içtimaa bu evde icabet ediyor. Ve bütün memleket ileri gelenlerinin hazır bulundukları bu toplantıda Erzurum kongresine iştirakin zaruri olduğu konuşulup vilâyetçe gereken murahhasların gönderilmesi kararlaşıyor. Lâkin içtimada bulunanların hiç birisi murahhaslığa seçilmek istemiyorlar. Kimi memuriyetini, ticaretini, kimi çoluğunu çocuğunu yalnız bırakamıyacağını, kimi de, vücutca zafiyetini veya sakatlığını; bazılarıda mesafenin uzaklığını, hüdut sonu bulunduğunu ileri sürerek her biri bir başka bahane ile Erzuruma gitmek istemediklerini bildiriyorlar . . .

Bunun üzerine herkesin nazarları Fazlullah Moral'ın üzerine çevriliyor. muhakkak bu vazifeyi onun almasını arzu ediyorlar. bu teklif ve ısrarlara ne için gidileceğini, Erzurum da nekadar kalınacağını, görülecek hizmet ve vazifenin neden ibaret bulunduğunu ve bunların meçhuliyetini, sonra bu mechul vaziyet içinde belirsiz bir semte hareketin pek akla ve mantıka uyğun gelmiyeceğini söyliyorlar. Fakat azaların hiç birisi bu itirazları dinlemiyor. Ailesine, çoluk çucuğuna azamî maddî ve manevî yardıma hazır bulunduklarını söylüyerek ricalarında ısrar ediyorlar Bu durum karşısında daha fazla dayanamıyan üstat, derhal maraştaki yaptığı millî hizmetleri gözünün önüne getiriyor ve içinden şu kararı veriyor :

Mademki şimdiye kadar bir tarafdan muallimliğimle, diger taraftan muhtelif cemiyetlerdeki fahrî çalışmalarıyle memlekete bu kadar hizmette bulundum. Bu büyük hizmeti de onlara ekliyorum diyor ve yapılan teklifi derhal kabul ettiğini bildiriyor. Aynı ısrar ve ricalara maruz kalan Evkaf baş kâtibi Ziya bey de Fazlullah Moral'a iştirak edeceğini bildilmek suretiyle en büyük bir mes'elenin halli bitmiş bulunuyor. Bu hal Sıvas ve çevresine yayılınca, Zara, Suşehri kazalariyle, Karahisarı şarkîden de birçok telgraflarla Fazlullah Moral'ın kendilerini de Erzurumda temsilleri rica ediliyor. Ve nekadar paraya ihtiyacı bulunduğu soruluyor. Hepsinin talebini yerine getirmek imkânsızlığı karşısında bu tekliflerden yalnız Sıvas'a münasebeti bakımından Hafik kazasının mümessilliğini kabul ediyorlar.

ÇORUH...

Feyzi Kutlu'ya

Hey... Dağlar söyleyin nerde Bozkurdun,
Ocağı görünmez oldu bu yurdun ,
Ayazdan buz tuttu kalbi Bayburdun ,
Vurulmuş bir Yiğit . . . Yatıyor Çoruh...

Garipler hep onu böyle sanmada ,
Bekleyen dostların bak usanmada ,
Gelen yaş döküyor , Geçen yanmada ,
Dağlarda bir güneş . . . Batıyor Çoruh...

Üstünde sedeften Pul pul olmuş kar ,
Bir yara der gibi haydı beni sar .
Sadası kısılmış , çekilmiş sular ,
Eleme elemler , katıyor Çoruh . . .

Gümüşten bir kemer bırakmış nişan ,
Kurumuş yatağı olmuş Kehkeşan ,
Kuyruklu bir yıldız , dağları aşan ,
Ovaya gam oku atıyor Çoruh . . .

Hey . . . Dağlar söyleyin nerde Bozkurdun,
Ocağı görünmez oldu bu yurdun ,
Ayazdan buz tuttu kalbi Bayburdun ,
Vurulmuş bir yiğit . . . Yatıyor Çoruh ...

Bayburt : Ortaokul Müdürü
Necmettin Esin

Bunun için de „500„ lira göndermelerini yazıyorlar. Diğer kazalara ise, „paradan ziyade adama ihtiyaç bulunduğunu hemen onların da aralarından birer zat seçerek yola çıkarmalarını„ bildiriyor.

AĞIT

Acı bir yel geçti şen bağımızdan ,
Ecel çiçekleri : Tarumar oldu .
İz bile kalmadı ocağımızdan ,
Ne varsa savruldu, hep gubar oldu .

Beni hırpalarken hayat yokuşu ,
Başımda haykırdı musibet kuşu ,
Aşkımın kadere kurban oluşu ,
Halka ibret bana inkisar oldu .

Şimdi göz yaşının seli durmuyor ,
Hiç bir sevgi bende yuva kurmuyor .
Artık heyecanla kalbim vurmuyor ,
Sağlıkta varlığım bir mezar oldu .

H. Rüştü Coşkun

Seni Göresim Geldi !

Vehbi Cem'e

Gene çılğın bir mevsim var,
Dışarda kar fırtınalar ,
Kalbimde çarpıntılar
Gel seni göresim geldi .

Gün geçmiyor yana yana ,
Kalbim oldu sana ana
Başımda senden yana ,
Gel seni göresim geldi .

Böcek olsan sana can ben
Çiçek olsan sana kan ben
Zeman olsan sana «An» ben
Gel seni göresim geldi .

Ecbet Mahir Yalnız

Sevği şiirleri

Başlanğıç

1

En sararmış bir yüzle, En gamlı bir bakışla.
Revamı hassas bir kalp bin yıllık derdi çeksin?
Ruhumda pençeleşen Baharla, Yazla, Kışla,
Her şeyi hoş görecek, sevecek, seveceksin.

Hiç bir günahkâr dudak anmayacak adını,
Her kalp senin yoluna hislerini serecek.
Hayatta zevk duymanın, yaşamanın tadını,
Karşında alev olan mısrâlar gösterecek .

Ferid Rağıp

Yeldeğirmeni

Hep aynı isyan ile, kollarını açarak,
Şuura hasret ruhu, Tanrı'ya yalvarıyor ;
Dinmeyen azabına bir teselli arıyor.

Ne olur, şu bulutlar akmasa yaprak yaprak,
Şu rüzgârlar bir lahza dinlenseler yerinde
Ve ufuklar uzansa denizin dizlerinde ? .

Ne olur, sükût sarsa gökleri baştan başa,
Bakışlarda yanarken bin bir baharın rengi;
Ruhumuzda çağlasa bülbüllerin ahengi ? .

* * *

Fakat, bir an düşünse, başını taştan taşa
Vurarak pişman olur çılgınca sözlerine ;
İstirabın incisi dolarken gözlerine . .

Mavi gökler bir sağır boşluğa döndüğü an
Ne baharın renkleri, ne bülbül sesi kalır;
Tabiatta neşenin yerini hicran alır.

Bir yaralı kuş gibi, vurulmuş kanadından,
Yeldeğirmeni ölgün kıvranır için için ;
Kendine hayat veren rüzgârı bulmak için...

Şükrü Halil Tuğal

Kıymetli Valimiz Akif Eyidoğan

Halkevimizin Faaliyeti

Halkevimizin bütün komiteleri ayrı ayrı Sayın Valimizin Başkanlığı altında toplanarak yeni bir faaliyet proğramı çizmiştir. Halkevi Başkanımızın da hazır bulunduğu bu toplantılar çok samimî ve kültürel bir hava içerisinde cereyan etmiştir.

Dil, tarih, Edebiyat kolu

Valimiz Akif Eyidoğanın reisliğinde toplanan Dil, Tarih, Edebiyat kolu idare heyeti 1 - 3 - 1940 tarihinde toplandı.

Başkan Ortaokul Müdürü Behram Altay, geçen seneler de ve bu sene yapılan işleri mevzubahsetti.

Sayın Valimiz A. Eyidoğan bu kolun nasıl çalışması lâzım geldiğini izah ettiler. Aza sayısını yeter vaziyette bulduklarını yalnız bu kola kayıtlı azanın, Kol Başkanı tarafından davet edilmesi ve başkan tarafından kararlaştırılan işler hakkında izahat verilmesi tavsiyesinde bulundular.

Dil, Tarih, Edebiyat Kolu her hafta Çarşamba günleri konferanslar tertip edecek. Bu konferanslar istiklâl marşile açılacak. 40 dakka sürecek ve hazırlanan listedeki elemanlar tarafından, Tıpbî, içtimaî, edebî mevzuları ihtiva eden konferanslar verilecek, konferansı Müzik takip edecektir. „ Alaturka, Alafıranga olarak „

Valimiz Akif Eyidoğan müziği müteakıp 20 dakkalık bir serbest konuşma saatının açılmasını istemişlerdir.

Bu saat Dil, Edebiyat kolu idare heyeti azasından Kâzım Akdeniz tarafından idare edilecektir. Bu konuşma saatında veya bunu müteakip

günün hadiseleri ve halkevleri neşriyatının bir hulasası takdim edilecek Monolog ve şiirler okunacaktır.

Dil, Tarih Edebiyat Kolunun toplantılarını daha verimli bir hale getirmek ve işleri programlaştırmak ve ona göre hazırlanmanın lâzım olduğu mutalaasile Sayın Valimiz ihtifâlleri bir takviminin yapılması tavsiyesinde bulunmuşlardır. Buna göre tarihî günlerin ve büyüklerin ölüm günlerini tesbit edecek bir takvim hazırlanmaktadır.

Atatürk günü için hemen hazırlığa geçilmesi kararlaştırılmıştır.

Bundan sonra halkevi faaliyetleri bütün tafsilâtile kendi organı bulunan Dört Eylûl mecmuasile, Kızılırmak gazetesinde inikâs ettirilecektir.

Kitapsaray ve yayın Komitesi

Bütün diğer komiteler gibi, evmizin bu kumitesi de muhterem Valimizin başkanlığı altında toplanarak yeni faaliyet proğramını tesbit etmiştir.

Halkevi Başkanımız A. Gözenin de hazır bulundukları bu toplantıda komitenin idare heyetini teşkil eden azalardan Vehbi Cem, Feyzi Kutlu ve Fikri Gürsel Sayın Valimize komitenin yıllık faaliyetini izah etmişler ve neticede şu kararları vermişlerdir.

1 — Neşriyat işlerine büyük ilgi gösteren Valimiz, gazeteye haber hususunda gereken yardımı yapacaklarını vadetmişlerdir. Bundan böyle bütün haberler Kızılırmakta çıkacaktır. Valimiz „Kızılırmak çok beğindiğim iyi bir isimdir. Bu gazeteyi ve bu ismi yaşatmalıyız„ dediler.

2 — Komiteye fazla mıktarda aza temin edilecek ve her aza bir kitap vermek suretiyle komiteye girmiş bulunacaktır. Bu kitap, komite tarafından arzu edilen bir kitap olacaktır.

3 — Her ay Türkiyemizde çıkan kitapların bir listesi çıkarılacak Bibliyografik konferanslar verilecektir. Bu hususta Dil, Tarih komitesi ile iş birliği yapılacaktır.

4 — Azalarından temin edilecek kitaplar ciltli olacak ve her aza her sene bir kitap hediye etmek suretiyle halkevi kütüphanesini zenginleştirecektir.

5 — Kütüphaneye çocuklar kabul edilmiyecektir. Ancak Lise, Öğretmen okulu ve Ortaokul talebesi muayyen zamanlarda gelebileceklerdir.

6 — Kütüphanenin okuma salonunda mahdut ve birer kişilik masalar bulunacaktır. Kimse konuşmak suretiyle yekdiğerini rahatsiz etmiyecektir.

7 — Okuma salununda tam bir sükût ve çalışma hakim olacaktır.

8 — Kitapların peyderpey yine citlenmesine, okurlar tarafınban yıpranmamasına dikkat edilecektir.

9 — Komite her hafta muntazaman toplanmış bulunacaktır. Komitemiz azaları arasına Muhterem Valimizde dahil bulunmuşlardır. İdare heyetimizdeki bir açık azalığa yedek azadan vilâyet matbaası kâtibi Bay Rıza alınmıştır.

10 — 4 Eylûl dergisi yine dil, tarih, edebiyat komitesiyle birlikte çıkarılacaktır .

Ar Komitesi

1 — Ar kolu edebiyat gecelerine iştirak edecek, cazı teşkil edecek arkadaşlar toplanacaktır .

2 — Bando işi canlandırılacak.

3 — Resim hocalarile temasa geçildikten sonra amatörlerle ikinci bir toplantı yapılacaktır .

Spor Komitesi

Valimiz Akif Eyidoğan'ın Başkanlığında toplanan Spor kolu idare heyeti aşağıdaki işler üzerinde konuşmuş ve çalışma proğramını çizmiştir.

1 — Motosikletten anlıyanların çoğalması için bir motör kursunun açılması .

2 — Atletizm müsabakaları tertibi .

3 — Atlı spor üzerindeki çalışmaların artırılması ve bu mevzu üzerinde daha esaslı tedbirler alınması için ikinci bir toplantı yapılması .

4 — İlk baharda cirit oyunları ve güreş müsabakaları tertibi.

Halk Dersaneleri Komitesi

1 — İlk tahsili bitirme sınavına hazırlanmaları için 4. 5. sınıflardan tahsilini terkedenlerin kayıtları okul idarelerinden çıkartılacak mümessiller vasıtasile buldurulacak ve Halkevinde açılacak dershaneye devamları temin edilecek.

2 — Ceza evinde okuyup yazma bilmiyenler için bir A. dershanesi açılacaktır .

3 — Kâzım Akdeniz, Ahmet Göze, Celâl Akın tarafından başlanan orta tedrisat serbest derslerine devam edilecektir.

4 — Üye adedi artırılacaktır .

5 — Bütün dairelerdeki hademelere ödevleri üzerinde ders vermek ve kendilerine bugünün icap ettirdiği lüzumlu işleri öğretmek maksadile bir hizmet ve sıhhî bilgilerin artırılması için imdadı sıhhî kursu açılacaktır. Bu iş için Doktor Şerif Atakam. Sırrı ve Kız Enstitüsü Müdürü H. Demirtaş ve Halk dershaneleri Başkanı Hüsnü İlgünden ibaret bir heyet teşkil edilmiştir.

Sosyal yardım komitesi

Evimizin bu çok çalışkan komitesi kendisinden beklenen en büyük hizmeti yapmıştır. Bu yılki çalışma-

larında 120 ton taşkömürü getirterek 600 fakır aileyi kışın amansız soğuğundan kurtarmıştır .

Önümüzdeki sene bu mıktar 200 tona çıkarılacaktır.

Yine bu komitemiz Ortaokulda bulunan 50 fakır çocuğa her gün öğle yemeği temin etmektedir. Ve bu hal okulların tatiline kadar devam edecektir .

Yeni çalışma proğramında bu çocuklara elbise temini işide karar altına alınmıştır .

Sosyal yardım komitesi fazla paraya ihtiyaç gösteren bu çalışmalarını, hamiyetsever yurttaşların maddî teberrulariyle temin etmiştir. Bu yurttaşlarımızın isimlerini ve yaptıkları yardımın mıktarını her hafta muntazaman çıkarmakta olduğumuz „Kızılırmak„ gazetesinde neşretmiştik .

Çocuklara verilecek elbise için de çok cazip ve renkli bir balo tertibi düşünülmekte ve hazırlıklara başlanmaktadır .

Köycülük Komitesi

Bu komitemizde köylümüzün kalkınması, şehir halkiyle, köylülerin kaynaşması için öğrenekte gösterilen maksatlar etrafında çalışacaktır :

1 — Kışın köylere gidilecek, onlara konferans, konser verilecek, Sinema, karagöz gibi vasıtalardan istifade edilerek bilgilenmelerine çalışılacaktır. «Yağ çıkarma, peynir yapma gibi çiftçiliği ilgilendiren malumat projeksiyonla canlı bir şekilde gösterilip öğretilecektir .

2 — Köylüye verilecek konferanslar 20 dakikadan fazla sürmediği gibi amelî olup, can da sıkmıyacaktır.

3 — Yuva, köy hocası, duvar gazetesi, yurt gibi gazeteler okutulacaktır .

4 — Eğlentilerde, halay gibi millî ve mahallî oyunlar oynanacak millî türkü ve şarkılar okunacaktır .

5 — Güzel şiirler okunacaktır.

Köylüye çay, çerez, meyve gibi şeyler ikram edilecektir .

7 — Konferansların mevzuu : Sıhhî, içtimaî tarihî, kültürel, ziraî olacaktır.

8 — Köylere seyyar sinema götürülecektir .

9 — Köy gezilerinde gidilecek köyü tanıyan bir zat önderlik edecektir .

10 — Köy kursları açılacak ve bunun için bir program hazırlanacaktır .

Gösteri Komitesi

Bu komitemiz muntazam çalışmaktadır. Bu güzel faaliyetine devam edecek ve Halkevlerimizin temsil edebileceği eserleri sırayla oynuyacaktır .

Bu komitemiz, muhitte ki ençliğin inkişafına, kabiliyetlerinin gelişmesine çalışılacaktır .

YAŞ Tashihi [1]

Ahmet Göze

Bir çocuk İlkokulu bitirmiştir Ortaokula girecektir yaşı mektep talimatnamesine göre küçüktür büyütmek lazım ğeliyor ve yahut İlk Okula girecektir büyüktür küçültmek gerektir. Ne yapılsın hemen mahkemeye koşulur .

Bir dava tertip olunur Nufus Müdürü muhatap tutulur kendisine dava tebliğ olunur mahkeme açılır taraflar teşkil olunur davacı derdini anlatır Nufus Müdüdürü alelusul davayı kabul etmez çocuk ana veya babasının bu aradaki konuşmalarından bir tashih meselesinin mektebe girememek sebebinden doğduğu anlaşılır ve bu husus ağzından dökülür davacı asıl tasih maksadını saklasada bütün bu nevi davaların mekteplerin açılış mevsiminde olduğu göz önünde tutulursa mektep mecburiyeti olmasa tashih davası yapılmıyacağını apaçık ğösterir .

Ne ise dava yürür şahitler mahkemeye girer çocuğun tahsiline ve terbiyesine hizmet etmiş olmak için ve bu hayırlı işi temin etmek güzel arzusiyle bay şahit çocuğu tanıdığını bildiğini ve bir tarafa hasım ve akraba olmadığı ve çocuğun nufus kaydındaki yaşından küçük ve ya büyük olduğunu bülbül gibi söyler. Hakim neden dolayı yılını ayını hatırladığını sorunca evvelce hayalında hazırlamış olduğu hikâyeyi anlatmaya başlar meselâ benim tuzlaya tayin sene ve sıcak bir mayıs günü idi kırlar bahçeler yemyeşildi memur olmaklığım hasebile kırda bir kuzu yiyecekdik çocuğun babası Mustafanın oğlu işte o gün dünyaya gelmiş doktor götürüp getirmek sebebile hatırımda kaldı ve hatta kendisinden birde helva istedik ve ertesi cumada çocuğun helvasını yedik der bunları redyoda çocuklara hikâye söyler gibi tatlı tatlı anlatır. Üstüne birde sunturlu yemin çeker.

Mahkeme bir iki yaş gibi nasiyei halinde tekzip etmiyeceği bu tashihin yapılmasına hüküm verir .

Mahkeme ne kadar ciddî ve bütün işlerinde hakkın zahire çıkması için nufuz nazar sahibi olursa olsun hadisede bir diğerinin hukukunu ihlâl eder vaziyet olmadığından ve şahitlerde yemin ile dinlendiğinden hükmünü verir halbuki .

Bu suretle muamele bence mahkemede yalan yere yemin etmeyi öğretmezsede kolaylaştıran ve hiç olmazsa hüsnü niyet ile yapılan yeminde bir mazeret ve belkede bir hayırkârlık olacağı mülâhazasını doğuran ilk keçittir. Kimseye zararı olmamak sebebile bu yemin geçidinden bir defa geçen daha bir çok defalar sıçrarda geçer kanaatındayım.

Her halde bu nevi davalar adliyenin mutlak adalet hissi ile hereket etmesi lazım gelen makanizması içinde yeri olmamalı ve yahut yeminin şeklinde tadilat yapılmalıdır ve yahutta yeminsiz şahit dinlenmelidir .

---

[1] Mecmuamızın yayın direktörü tarafından meslekî mecmuaya yazılan bu yazıyıda edebiyat çişnili bir hukuk meselesi ğördük örnek için neşrediyoruz .

BİZİM Antolojimiz No: 1	*Anadolu Yazıcılarını* TANIYALIM	YAZAN *Osman ATTİLÂ*

— Geçen Sayıdan Devam —

Bu bakımdan şiirlerini 3 esas dahilinde yazmaktadır :

1 — Millî ve Vatanî duyğulara mâkes olan şiirler ,

2 — Şahsi duyuş ve intibalarını yansıtan lirik şiirler ,

3 — Cemiyetin müşahadeye müstenit hâdiselerinden mülhem olarak yazdığı şiirler.

Bu kanaat ve düşüncelerimizi teyit için lâalettayin iki şiirini okuyalım :

Menekşem

Vermiştim kalbimi gerçekten sana ,
Demiştim aşkımla yüksel menekşem !
Zehrettin şu fani hayatı bana ,
Hasretin gülmeme engel menekşem !

Dar geliyor sensiz, hayat bana dar;
İçimde korlaşan sonsuz sevğin var
Siyah saçlarına yağsa da karlar ;
Çıkarmam gönülden güzel menekşem.

İşittim gitmişsin çok uzaklara ,
Açıldı kalbimde derin bir yara ,
Kuş olup bir uçsam ah o diyara ,
Alırsa gam yemem ecel menekşem !

Sana çok ağladım, daha ağlarım ,
Bağrımı aşkınla yakar dağların ;
Bu aletle kazılır en son mezarım
Kovuşmak artık bir emel menekşem !

Sensiz Bahar

Bir ışık var odamda, pençeremden bakan kim?
Dokundu saçlarıma, alnımı öptü rüzgâr !
Baktım uzak bir hayal: İlk gençliğim ve sevğim;
Birde yeşil duvaklı şu sensiz gelen bahar!

Bir leylak kırık camdan içeriye bakıyor,
İçindeki ışıklar gözlerine aksetmiş !
Bahar coşkun bir sudur, kapten kalbe akıyor;
Hislerinde her türlü düşünceyi eritmiş !..

Bahar türkülerini getirdiler içime ,
Kalbimin kapusunu bu sabah vuran kuşlar!
İçmi dökmeliyim, ağlamalıyım kime ?
Dinleyenim bir mazi, bir de şu sensiz bahar!

San'at Tellâkkisi :

Bedbinliği sevmiyen, daima nikbin olmıya ve nikbin görünmiye çalışan Vehbi Cem şiir yazarken, bilhassa, titizdir. Her mevzuu şiire sokmadığı gibi kelimeleri bile sokmaz. Mânaya, vezne ve kafiyeye dikkatlidir. Ona göre, vezin ve kafiyeden uzak şiirler şiir değildir; birer nesirdir. Bunun için mânâyi, âhengi vezin ve kafiyeye sokamıyan genç şairleri okumamaktadır. Hatta onlara (Ahmet Yılmaz) müstearile zaman zaman çatar. O, diyorki : „*Bize herhangi bir garpte görülen ve mahdut*

Genç Kayıbımız

Behire Aşkun

Geçen sayımızda vakıtsız ölümünü haber verdiğimiz bu kadın yazıcımızı okurlarımız çok iyi tanırlar. Zira dergimizde yazılarını okumuşlardır.

Behire Aşkun 1908 de Selanik'in Kılkış kasabasında doğmuştur. Babası iki yıl önce ölen Doktor emekli Binbaşı Mahmut Hasiptir. İlk ve orta tahsilini İstanbulda yapmış ve 1926 yılında ebe mektebini ikmal etmiştir. Gülhane ve Haseki hastahanelerinde baş hemşireliği vardır. Bozcaada, Afyon, Eskişehir, Edirne, gibi yerlerde bulunmuştur. son resmî vazifesi Merzifon Belediye ebeliği idi. Buraya 1931 yılı yazında gelmiş ve bir kaç ay sonrada arkadaşımız Vehbi Cemle evlenmişti. Geçen sene Vehbi Cem'in Sıvasımıza verilmesi üzerine istifa ederek buraya gelmişler ve serbest çalışmağa başlamışlardı. Çok münevver ve meslekinin erbabı olan arkadaşımız. 41 günlük bir hastalıktan sonra bir çocuğunu ve çok sevdiği eşini bırakarak 2 - Şubat - 1940 sabahı saat 10 - 30 da hayata gözlerini kapamıştır. Şahsiyeti hakkındaki son sözü hayat arkadaşı Vehbi Cem Aşkun'a bırakıyoruz :

Yarıda kalan hayat

Onu, 1931 yılının bir yaz mevsiminde akşam vaktı tanımıştım. O zamanlar Merzifonda bulunuyordum. Tatil münasebetiyle İstanbul'a gitmiştim. Bir ay istirahattan sonra dönünce dostlarımdan yeni bir ebe geldiğini öğrendim. Ve onu ilk defa sokakta uzaktan görmüştüm. Nihayet bir cuma günü bir kır gezintisinden geç vakıt döndüğümde yeni ebeyi evimizde buldum. Annem tarafından kendisine taktim edildim. O, yalnız bir ebe değil, aynı zamanda umumî bilğileri yerinde münevver de bir türk kadınıydı. Edebiyatı çok severdi. Ve ilk tanışmamızda da hep şiir ve edebiyattan konuştuk. Bana kendisininde arasıra şiirler yazdığından bahsiyle, yazdıklarını görmemi kusurları üzerinde aydınlatmamı rica ettiler. Ben de memnun oldum ve yüksek bir nezaket gösteren bu arkadaşa gayrı ihtiyari bir yakınlık hissettim. Ve bu suretle tanıştık. Şiirleri zararsızdı. Fakat fazla bedbindi. Kendisine nikbin olmalarını söyledim. „Hyattan nasipsiz olup uzun bir şey beklemediklerini„ söylediler .

Evvela bu şekilde başlıyan arkadaşlığımızı, birbirimizi birkaç ay iyice tetkikten sonra ebedileştirdik. Bu işte ben ve o haylı engellerle karşılaştık, üzüldük, yorulduk fakat istediğimiz yuvayı kurmakta gecikmedik.

Çok vefakârdı. İstikbalim ve edebî inkişafım yolunda her türlü mahrumiyete katlanmakta eza değil, haz duyardı. Çok yorulmuştu. İstirahata fazla ihtiyacı vardı. Sivas'a verilince işinden ayırdım. O buna da üzlüyordu. Lâkin tesellilerimden bir parça

sükûn bulur; Bir çocuk gibi sevinirdi. Nihayet felek Mustafaya yar olmadı. Tam yorgunluklarının dinip, saadetin manasını anlayacağı bir çağda ecel elini uzattı. Onun gençliğini, benimse saadetimi elimden aldı. Halâ bu vakıtsız ölüme inanamıyorum. Halâ onu bir yere gitmişte gelecek gibi bekliyorum. Hayhat.. Giden gitti. Artık her şey boş. Yıkılan ve sönen bir yığın hatıraların süslediği mazime mi, yoksa binbir çeşit emellerin çerçivelediği istikbalime mi ağlıyayım ? Bir hayat yarıda kaldı .

Gitti

Doymadan hayata, aşka, sevgiye ;
Bir kuştu elimden uçurdum gitti .
Bekledim günlerce kalkacak diye,
Bir türlü düzelip kalkmadı gitti .

✱

Ağlarım bu acı içimden gitmez ,
Kederim yanmakla, yazmakla bitmez,
Ateşim dağların karı eritmez ,
Çağladı bahtımdan akmadı gitti .

✱

Ömür dört mevsimdir, gençliği bahar
Bir yandan gülerken, bir yandan ağlar
Sam vurdu bahçemi, kavurdu rüzgâr;
İçinden bir çiçek takmadı gitti .

✱

Yitirdim Sunamı sormayın dağlar ,
Ağlasam ne çıkar, yansam ne çıkar,
Ölümün dünyada davası mı var ?
Dur dedim bir kere bakmadı gitti!..

V. C. Aşkun

(Kızılırmaktan)

Bir san'at sahasına inhisar eden şiir cereyanları değil, kendi öz hüviyetimizi ifade eden bir san'at lâzımdır. Evet Vehbi Cem'in dediği gibi Anadolu gençliğinin yani bizim dâvâmız budur !

Bunu da ancak kendi millî varlığımızda ve millî kültürümüzde aramaklayaratabiliriz !

Bu itibarla, şiirle uğraşanlar halk edebiyatımızı iyi tetkik edip, çok okumalıdırlar Bugünün (bilhassa Anadolu) gençliği dikkate şayandır. Yarınki Türk edebiyatı muhakkak ki Anadoludan doğacaktır. Buna biz Anadolu gençliğinin sarsılmaz imanı vardır. Selçuk ve Osmanlı İmperatorluklarında Türk edebiyatına bayraktarlık yapan İstanbulun mahdut zümre edebiyatı maziye karışmıştır .

Hızını 19 Mayıstan, mayasını Atatürkün adı kadar ebedî eserinden alan gençlik yakın bir âtide beklediğimiz öz san'atı verecektir!.

Muallim, gazeteci, foklor müdekkiki Vehbi Cem Aşkun derin görüşlü bir muharrir, kuvvetli ve olğun bir şairdir.

Her yönde muvaffak olan sevgili şairden edebiyatımız, dolayısile cemiyetimiz çok şeyler beklemekte haklıdır . .

Mesul ve Yayın Direktörü : Avukat A. Göze

Yazı İşlerine Bakan : Vehbi Cem Aşkun

ABONE : Yıllığı - 100 Kuruş

Sivas—Kâmil Matbaası

Halkevleri Dergileri

HALKEVİNİN ADI	DERGİNİN ADI	KAÇ GÜNDE BİR ÇIKTIĞI
Adana	Görüşler	AYLIK
Afyon	Taşpınar	«
Amasya	Yeşilırmak	«
Antalya	Türk Akdeniz	İki Aylık
Bafra	Altınyaprak	«
Balıkesir	Kaynak	Üç Aylık
Bursa	Uludağ	«
Burdur	Burdur	«
Artivin	Çoruh	İki Aylık
Denizli	İnanç	AYLIK
Diyarbakır	Karacadağ	«
Elazığ	Altan	«
Eminönü	Yeni Türk	«
«	Halk Bilgisi Haberleri	«
Gazi Antep	Taşpınar	«
Kayseri	Erciyes	«
Eskişehir	Halkevi	«
Giresun	Aksu	«
İsparta	Ün	«
İzmir	Fikirler	Onbeş günlük
Kars	Duğuş	AYLIK
Konya	Konya	«
Manisa	Gediz	«
Mersin	İçel	«
Merzifon	Taşan	«
Milâs	Yeni Milâs	«
Muğla	Muğla	«
Niğde	Akpınar	«
Niksar	Ülker	«
Trabzon	İnan	«
Samsun	19 Mayıs	«
Sinop	Dranaz	«
Sivas	Dörteylûl	«
Urla	Ocak	İki Aylık
Yozgat	Bozok	Onbeş günlük
Zonguldak	Karaelmas	Üç Aylık

SİVAS KÂMİL MATBAASI — 1940